

2012 р. [3].

Світовий досвід показує, що при вирішенні питань щодо удосконалення природокористування прогресивною формою регулювання може бути єдина система оподаткування і платежів. Крім того, за допомогою екологічних податків можливо створювати фонди, необхідні для підтримки екологічного менеджменту. Зараз спостерігається тенденція до утворення фондів, кошти яких спрямовані на покращання заходів охорони навколишнього природного середовища. В умовах дефіциту фінансових ресурсів для екологічного оздоровлення держави доцільно збори за забруднення природних ресурсів акумулювати у спеціальних фондах, надавши їм пільгового режиму оподаткування. Необхідно створити всі умови для того, щоб платникам податків було легше нести покладений на них тягар.

Сучасні умови господарювання вимагають доповнення положень кодексу у частині пільгового екологічного оподаткування, застосування екологічного акцизного збору при виробництві та реалізації неякісних товарів, введення штрафів за екологічні правопорушення. З цією метою необхідно запровадити стимуляційні ціни, надбавки за реалізацію екологічно чистої продукції; ввести пільгове оподаткування підприємств, які здійснюють екологічний аудит для інвестування в природоохоронні проекти; модернізувати існуючі виробничі потужності для використання ресурсозберігаючих та безвідходних технологій; ввести спрощення процесу подачі документів і доступне формулювання законів; боротьба с корумпованістю посадовців.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – <http://sts.gov.ua/nk/rozdil-viii-ekologichniy-poda/>.
2. Державна служба статистики України / Експрес-випуск від 11.05.2012 р. № 06/4-34/298. [Електронний ресурс]. – http://govuadocs.com.ua/tw_files2/urls_2/467/d-466007/7z-docs/1.pdf.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2012 рік» №4282 від 22 грудня 2011р. Ст. 4. [Електронний ресурс]. – http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T114282.htm.

Мамутова А.О., Міньковська М.В., к.е.н, доц.

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ

Оподаткування є однією з важливіших функцій держави і виступає засобом фінансового забезпечення її діяльності. Складовою частиною системи оподаткування є місцеві податки і збори. Їх суть полягає в тому, що орган місцевого самоврядування для забезпечення свого функціонування повинен мати певні фінансові ресурси, які даватимуть змогу вирішувати завдання, покладені на них в умовах ринкової економіки. Для України характерним є мала частка власних доходів, зокрема місцевих податків і зборів, у загальній сумі доходів місцевих бюджетів, що є свідченням низького рівня фінансової незалежності органів місцевого самоврядування. На відміну від України, у США за рахунок місцевих податків забезпечується – 65% доходів місцевих бюджетів, у Великобританії – 36%, Франції – 45%, Японії – 33%. У зв'язку з цим побудова дієвої моделі економіки ринкового типу вимагає подальшого теоретичного обґрунтування та практичного визначення місця і ролі місцевого оподаткування в економічній системі держави. А, оскільки, введення будь-якого нового податку чи збору впливає на економічні процеси, які відбуваються в державі, та позначається на доходах бюджетів, для вирішення виникаючих проблем необхідно насамперед провести детальний аналіз очікуваних результатів запровадження нових податкових платежів і розробити оптимальну методику оподаткування, використовуючи теоретичний доробок та досвід інших країн.

Теоретичні підходи до побудови системи місцевого оподаткування, обґрунтування його принципів та визначення місця місцевих податків і зборів у системі доходів місцевих бюджетів досліджують, такі вчені, як П.Д. Біленчук, О.Д. Василик, В.П. Вишневський, О.Д. Данілов, М.Я. Дем'яненко, Т.О. Єфрименко, В.І. Кравченко, О.П. Кириленко, А.І. Крисоватий, П.А. Лайко, Ю.В. Лапшин, В.І. Мельник та ін. В їх працях наведено

рекомендації щодо забезпечення ефективності місцевого оподаткування, які значною мірою знаходять своє практичне застосування при реалізації податкової політики держави. Проте, необхідне подальше дослідження проблем регулювання місцевого оподаткування спираючись на вітчизняний та закордонний досвід побудови системи оподаткування та виділення в ній місцевих податків і зборів.

З 1 січня 2011 р. із прийняттям Податкового кодексу України справляють не 14, а лише 5 місцевих податків і зборів, що наведені у табл.1. Це дозволяє частково підвищувати регулюючий потенціал податкової системи за рахунок скорочення переліку місцевих податків і зборів, але слід зауважити, що більшість з визначених у кодексі місцевих податків і зборів дублюють або об'єднують дію існуючих, так, наприклад, туристичний збір є об'єднанням готельного (справлявся до 1.01.2004) та курортного зборів, а у зборі за місця для паркування транспортних засобів змінено елементи оподаткування.

Таблиця 1. Порівняльна таблиця місцевих податків та зборів

Закон «Про систему оподаткування»	Податковий кодекс України
Податок з реклами	Скасовано
Комунальний податок	Скасовано
Збір за припаркування автотранспорту	Збір за місця для паркування автотранспорту
Ринковий збір	Скасовано
Збір за видачу ордера на квартиру	Скасовано
Курортний збір	Туристичний збір
Збір за участь у перегонах на іподромі	Скасовано
Збір за виграш у перегонах на іподромі	Скасовано
Збір з гравців на тоталізаторі на іподромі	Скасовано
Збір за право використання місцевої символіки	Скасовано
Збір за право проведення кіно-і телезйомок	Скасовано
Збір за проведення місцевого аукціону	Скасовано
Збір за розміщення об'єктів торгівлі	Скасовано
Збір з власників собак	Скасовано
	Збір за деякі види підприємницької діяльності
	Єдиний податок
	Податок на нерухомість, відмінний від землі

Податкові надходження за січень-червень 2012 р. складають 85,7% доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів). Їх обсяг становить 39,9 млрд. грн., що на 17,7% більше, ніж аналогічний показник 2011 р. У структурі податкових надходжень відмічається подальше зростання частки місцевих податків і зборів, що в основному пов'язано із зарахуванням до їх складу єдиного податку, відповідно до нової редакції Бюджетного кодексу України.

Від місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів отримано 2,2 млрд. грн., що на 77,2% більше аналогічного показника попереднього року. Їх частка у структурі доходів місцевих бюджетів зросла і склала 4,8%.

Таким чином, з прийняттям Податкового кодексу було скорочено перелік місцевих податків і зборів. До їх складу передано податки, що належали до загальнодержавних, але згідно із Бюджетним кодексом та законами України про Державний бюджет на відповідні роки зараховувалися до суми доходів місцевих бюджетів (єдиний податок, збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності). Податковий кодекс фактично відновив сплату готельного збору (скасованого з 1.01.2004 р.), об'єднавши його з курортним збором, упровадивши справляння туристичного збору. Чинна система місцевого оподаткування не забезпечує фінансової автономії та незалежності місцевого самоврядування та потребує подальшого реформування.

Література

1. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень – червень 2012 р. / [Щербина І.Ф., Рудик А.Ю., Зубенко В.В. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження», USAID. – К., 2012. – 70 с.
2. Білова Н. Місцеві податки і збори по-новому: знайомимося та готуємося до сплати / Н. Білова / Податки та бухгалтерський облік. – 2011. – №1-2. – С.38-46.
3. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс] // Кодекси України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>. – Податковий кодекс України від 02.12.2010.

Мандебура Д.С., Захарова О.В., д.е.н.

ДВНЗ "Донецький національний технічний університет"

ПЕРСПЕКТИВИ АКТИВІЗАЦІЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ

Запорукою досягнення успішного та стабільного економічного розвитку сучасної України є інтенсивне нагромадження людського капіталу, адже саме людина зі своїми вміннями, навичками, знаннями та досвідом є основою успішного функціонування не лише окремого підприємства, а й України в цілому.

Людський капітал – це найбільш ефективний інструмент підвищення, результативності, ефективності та конкурентоспроможності підприємства, який слід розглядати як економічну категорію, що характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних здібностей, особистих рис і мотивацій індивідів, що перебувають у їх власності, використовуються в економічній діяльності, сприяють збільшенню продуктивності праці і завдяки цьому впливають на зростання доходів свого власника, прибутків підприємства та країни.

Досягти таких позитивних змін можна за рахунок капіталовкладень, спрямованих у професійних розвиток персоналу, що мають економічну природу інвестицій, так як здійснюються з тим розрахунком, що їх буде багаторазово компенсовано у майбутньому. Від обсягу та якості нагромадженого людського капіталу залежать як результати діяльності окремого підприємства, так і соціально-економічні показники розвитку країни в цілому. За цих умов питання управління людським капіталом та створення зацікавленості в активізації інвестування у людський капітал на всіх рівнях управління є вкрай актуальними.

Інвестиції в людський капітал дають значний за обсягом, тривалий за часом та інтегральний за характером економічний і соціальний ефекти. Віддача від інвестицій у людський капітал залежить безпосередньо від терміну його використання, тобто визначається часом, що залишився до закінчення працездатного періоду життя людини. Чим раніше зроблено інвестиції в людину, тим довше, за інших рівних умов, вони даватимуть віддачу. Одночасно слід враховувати, що більш якісніші та триваліші інвестиції приносять, як правило, більший за розміром та триваліший у часі ефект.

Щодо джерел інвестицій в людський капітал, то тут основну роль відводиться державі, яка застосовує і стимули, і примусові заходи, спрямовані на поступове примноження людського капіталу нації. До стимулюючих заходів слід віднести систему спеціальних податків, пільг та субсидій, які держава використовує як мотиватори для роботодавців щодо активації здійснення ними інвестування у людський капітал. До примусових заходів належать обов'язкова для всіх формальна шкільна освіта в установленому обсязі, обов'язкові медичні профілактичні заходи (наприклад, щеплення) тощо.

Основними видами інвестицій в людський капітал, які здійснює держава, є витрати на освіту та на здоров'я. Роль освіти у забезпеченні інноваційного розвитку країни важко переоцінити завдяки тому, що саме вона сприяє формуванню світогляду людини як особистості, розвитку творчого підходу та активної громадянської позиції, забезпечує умови для набуття нових професійних знань та базових навичок, сприяє виникненню у людини відчуття необхідності, доцільності та внутрішньої потреби у безперервному власному всебічному розвитку. Головну роль, яка полягає у створенні та поширенні серед населення